

Chcete v záhrade ušetriť?

Namiesto experimentov voľte dobrý plán!

Tak ako pri výstavbe rodinného domu, aj pri realizácii záhrady existujú postupy, ktoré treba dodržať a riadiť sa nimi. Prečo? Jednotlivé kroky a úkony totiž na seba logicky nadväzujú, dodržať ich postupnosť sa vypláca. Šetrí to nielen peniaze, ale aj zbytočné komplikácie, ktoré vyplývajú z ich nedodržania. Priblížime si tie najdôležitejšie.

TEXT ZOLTÁN NAGY FOTO ZOLTÁN NAGY, ISIFA/SHUTTERSTOCK

Ing. ZOLTÁN NAGY
– záhradný architekt Grand
Garden, www.grandgarden.sk

„V praxi sa neustále stretávam so skutočnosťou, že čerství majitelia záhrad tápu, ako voliť jednotlivé kroky a postupy pri založení záhrady. Je to úplne prirodzené, keďže mnohí z nich záhradku nikdy predtým nevlastnili a so záhradníckymi prácami sa stretávali len sporadicky alebo vôbec. Pri zakladaní potom robia chyby, ktoré sa následne musia práce odstraňovať. Prinášame preto zjednodušený návod, ako postupovať.“

1 Príprava projektu

Veľakrát podceňovaná, a pritom veľmi nápomocná – projektová dokumentácia a vizualizácie riešenej plochy. Riskli by ste postaviť rodinný dom bez projektovej dokumentácie? Samozrejme, ani by ste nemohli, nedostali by ste stavebné povolenie. So záhradou je to jednoduchšie, nutná komunikácia s úradmi súvisí len s osadením bazéna či záhradného domčeka. Ale čo zvyšok? Myslíte si, že to všetko dokážete zladit' tak, aby ste dostali praktické a estetické riešenie? Projekt a odborné rady architekta vám dajú presný návod, ako postupovať, ušetria čas a energiu. Zároveň tak predídete zbytočnému a drahému experimentovaniu.

2 Hrubé murárske práce

Po výstavbe rodinného domu vás čaká výstavba oplotení, chodníkov, oporných múrikov a ostatných prvkov, ktoré vyplývajú z projektu záhrady. Už v tomto momente je dôležité mať poruke výkres s rozvodmi záhradných inžinierskych sietí (závlaha, elektroinštalácia), ktorý ukáže, kadiaľ budú viesť vodovodné hadice a elektrické káble. Skoro vždy sa totiž križujú s chodníkmi či opornými múrikmi. Stavebníci potom pre potreby týchto rozvodov osádzajú prechodky, cez ktoré následne realizátori dokážu pretlačiť a inštalovať jednotlivé rozvody. V prípade, ak sa na tieto siete nemyslí vopred, musia sa chodníky a múriky sekať či rozoberať.

3 Príprava terénu

Pred úplným oplotením pozemku naň treba navoziť kvalitnú zeminu. Tá pôvodná totiž býva po výstavbe domu v dezolátnom stave. Len málokto stavebník si ctí matičku zem natoľko, že počas výstavby dbá na to, aby sa z nej nestala zmeska výkopovej zeminy a stavebného odpadu. Samozrejme, česť výnimkám. Niekedy je pôvodná zemina kvalitatívne nevyhovujúca, je veľmi fľovitá, nepriepustná. Jej výmena je preto kľúčová, minimálna vrstva je 30 cm. Pri navážke (a jej financovaní) myslíme na to, že zemina je základom našej záhrady. A bez dobrých základov...

4 Výstavba záhonových oddeľovačov

Najčastejším úkonom v každej záhrade je kosenie trávnik. Preto nezaškodí, ak nám pri tejto rutine zakaždým neznepríjemní kosenie nedosiahnuteľný kút či okraj, ktorý sa musí práčne dokášať ručne. Ideálnym pomocníkom v záhrade sú preto záhonové obruby, na ktoré vybehne s kolesom kosačky a jednoducho pokosíme trávnik. Plastové obruby v záhrade nemajú čo hľadať! Ich osádzanie je síce zdanlivo jednoduché, nie sú však dlhodobým riešením – rýchlo sa rozchádzajú a časom neplnia estetickú ani praktickú funkciu. Naopak, obruby z dlažieb osadené v betóne sú pevné, trvácne, praktické a pekne vykresľujú samotnú kompozíciu záhrady. Ich alternatívou sú subtilné záhonové oddeľovače, napríklad z antikorovej ocele.

5 Inštalácia závlahového systému
V momente, keď máme hotové obruby, ktoré oddeľujú od seba jednotlivé funkčné plochy, môžeme osádať závlahový systém. Vieme totiž, kde presne máme kraje záhonov, a tak sa vyhneme celkom bežným chybám, že postrekovacia trávniková dýza skončí zarastená niekde v záhone, alebo naopak, že záhon bude dostávať nepotrebnú závlahovú dávku pri zavlažovaní trávniku. Keď presne vieme, kde a aké plochy máme, vieme urobiť aj presné rozvody závlah. V záhonoch volíme kvapkovú závlahu, v trávniku závlahu postrekovacími dýzami. Samozrejme, musíme myslieť aj na stálu tlakovú vodu, rozvody, ktoré budú slúžiť či už v úžitkovej záhrade, solárnej sprche či na opláchnutie terasy alebo auta pri parkovisku. Súbežne s inštaláciou závlahového systému sa inštalujú rozvody osvetlenia záhrady. Nezapudnite na káblové chráničky a výstražné fólie!

6 Príprava záhonov na výsadbu
Kvalitná ornica v záhrade ešte neznamená, že máme pred výsadbou úplne vyhraté. Navozená zemina je veľakrát výrazne ochudobnená o humusovú zložku. Pôdny edafón (pôdne mikroorganizmy) je preto výrazne ochudobnený, pôda je spečená, manažment vody nefunguje, ako by mal. Tomuto problému sa však dá jednoducho a efektívne pomôcť. Do pôdy rotavátorovaním zapracujeme veľké množstvo kompostu, neutrálnej rašeliny, ako aj organických granulovaných hnojív (slepačince a kravince). Je to elegantný a rýchly spôsob, ako dodať pôde a rastlinám všetko, čo potrebujú na prosperitu a vzájomnú symbiózu.

7 Výsadba rastlín
Klasická a neustále sa opakujúca chyba, ktorej sa dodnes dopúšťajú aj mnohí záhradníci, je používanie netkanej textilie v záhonoch. Iste sa mnohí z vás stretli so skutočnosťou, že pôda o niekoľko rokov pod textíliou začne smrdieť, je zatuchnutá. Je to spôsobené hlavne tým, že je doslova zadusená netkanou textíliou. Argument ochrany proti burine je pritom scestný, pretože naviate semienko buriny vyklíči všade, kde má čo len trochu ideálne podmienky. Áno, aj na povrchu textílie. Ak je pôda správne pripravená (pred zapracovaním organických látok odburinená) a výsadba je správne nakombinovaná, rastliny dokážu záhony rýchlo zarásť, kôru pritieniť a efektívne potlačiť buriny. Samozrejme, bez trhania burín to nejde. Najhoršie je to prvé dva mesiace po výsadbe, kým sa nevyčerpá banka semien z navozenej ornice. Potom je pretrhanie záhonov od buriny sporadické, po zapojení porastov minimálne. V záhonoch bez textílie prekvitá nielen výsadba, ale darí sa aj dážďovkám, ktoré prevzdušňujú pôdu.

TIP

Pri výsadbe stromov nezabudnite na aplikáciu symbiotických húb do výsadbovej jamy. Dajú sa kúpiť v záhradníckych centrách vo forme prášku.

Sú v praxi overenou podpornou pomôckou na zakorenenie rastlín.

8 Navázka drveného kameňa a mulčovanie

Samozrejme, vždy sa nájde výnimka, ktorá potvrdzuje pravidlo. A to platí aj pri netkanej textílii. V záhrade sú

miesta, kde sa bez nej nezaobídeme. Ide najmä o plochy, ktoré sa mulčujú drveným či iným kameňom. Tu je nevyhnutné použiť podkladovú textíliu, aby sa zemina časom nezmiešala s kamenivom. Platí to hlavne pre sypané chodníky (lacná a praktická alternatíva dláždených chodníkov), podklad na detské ihriská či palubovky. V tejto predposlednej fáze výstavby záhrady sa naväza na určené plochy drvený kameň a mulčujú sa záhony kôrou. Ideálna je kôra hrubšej frakcie, ktorá sa nespeká a neplesnivie. Používame obyčajnú čiernu netkanú textíliu s gramážou 50 g/m² – postačuje na bežné chodenie (sypané chodníky) a dobre prepúšťa vodu. Pod autá sa môže použiť geotextília s gramážou 300 g/m² – je pevnejšia, lepšie roznáša hmotnosť. Geotextília sa používa aj pod detské ihriská s umelým trávnikovým povrchom.

9 Kladenie a siatie trávnik

Posledná fáza výstavby záhrady patrí príprave podložia trávnik, osadeniu sieťovín proti krtom a kladeniu trávnik. V tejto fáze sa už v záhrade „nefúrikuje“,

všetko je vysadené, osadené, navožené, zostáva len položiť koberec. Ak sa zvolí tento postup, trávnik zostane nerozšliapaný, bez preliačín a rozkopávok. Dôležitou súčasťou procesu kladenia je sieťovina proti krtom – veľmi praktická pomôcka. Krt sa totiž dostane do záhrady nielen pod povrchom, ale rád príbehne na návštevu zo susedovej záhrady aj po asfaltke či dlažbe. Keď je sieť nedostatočne uchytená na okraji trávnik a spevnenej plochy, môžu sa objaviť neželané krtince. Ak sa používajú betónové, ale aj plechové obruby, je dôležité sieťovinu doraziť až ku kraju, kde sa kotví plastovými klincami – tie ju pridržia na mieste až do momentu, kým ich nezaťaží trávnikový koberec. Po uložení trávnik zostáva spustiť a nastaviť automatickú závlahu a konečne si vyložiť nohy na stôl.

Výstavba záhrady je finančne a časovo náročný proces, pri ktorom nič neradno podceňiť. Samotný postup, ktorý som opísal, zjednodušuje utvorenie si obrazu o tom, čo všetko vás pri realizácii čaká a na čo všetko budete myslieť. Platí totiž to, čo vždy, všade a vo všetkom: raz a poriadne!

